

Αθήνα, 03/04 /2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: κ. Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου

Θέμα: Να σταματήσει η μακροχρόνια παραμονή [αντικειμενικά (de facto) κράτηση] ασυνόδευτων ανηλίκων σε απαράδεκτες συνθήκες στις «Ασφαλείς Ζώνες» των μεταναστευτικών δομών και να διασφαλιστεί το ασφαλές παρόν και μέλλον και το βέλτιστο συμφέρον τους

Με βάση πρόσφατες καταγγελίες, εκθέσεις ανεξάρτητων αρχών και δικαστικές αποφάσεις σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης και την παράνομη κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων στις «Ασφαλείς Ζώνες» των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών Νήσων (ΚΕΔΝ) Σάμου και Λέρου όσο και του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης Μαλακάσας αναδεικνύεται ένα γενικευμένο πρόβλημα που αφορά όλες τις Δομές κλειστού τύπου και τις «Ασφαλείς Ζώνες» φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων: Παρά τις νομοθετικές προβλέψεις για την προστασία των ανηλίκων, οι συνθήκες στις δομές αυτές δεν διασφαλίζουν το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και προσομοιάζουν περισσότερο σε χώρους κράτησης, παρά σε δομές φιλοξενίας.

Η παρούσα κατάσταση στις «Ασφαλείς Ζώνες» αντίκειται στο ν. ν.4939/22 περί διεθνούς προστασίας, και στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όπως έχει κυρωθεί από τον ν. 2101/1992, οι οποίες προβλέπουν την προστασία του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και την παροχή ασφαλών και ανθρώπινων συνθηκών διαβίωσης.

Συγκεκριμένα, καταγγέλλονται:

- 1. Ακαταλληλότητα χώρων για διαμονή [αντικειμενικά (de facto) κράτηση] ανηλίκων:** Οι χώροι των Ασφαλών Ζωνών είναι διπλά περιφραγμένοι με αγκαθωτό σύρμα (τύπου NATO) και διαθέτουν συστήματα επιτήρησης και 24ωρης φύλαξης από σεκιούριτι και αστυνομικά όργανα καθώς και κλειστό κύκλωμα παρακολούθησης (CCTV). Πρόκειται δηλαδή για ένα χώρο που προσομοιάζει περισσότερο σε χώρο κράτησης παρά σε Δομή φιλοξενίας ευάλωτων αλλοδαπών ανηλίκων (υπ' αρ. 362497/36304/66068/23-12-24) έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη από 23/12/2024 «Παρατεταμένη παραμονή ασυνόδευτων ανηλίκων σε ακατάλληλες συνθήκες διαβίωσης στο ΚΥΤ Μαλακάσας». Στις ίδιες παρατηρήσεις ως προς την ακαταλληλότητα των χώρων σε Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές καταλήγει και η Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CPT) στη σχετική Έκθεσή της από 12 Ιουλίου 2024 («Report to the Greek Government on the visit to Greece carried out by the CPT from 20 November to 1 December 2023» -ιδ. σελ. 41).
- 2. Υπερπληρότητα και παρατεταμένη διαμονή:** Οι «Ασφαλείς Ζώνες» των ΚΕΔΝ λειτουργούν τους τελευταίους 6 μήνες σε κατάσταση υπερπληρότητας, στεγάζοντας πολλαπλάσιους αριθμούς ανηλίκων από την ονομαστική τους χωρητικότητα. Ακόμα και

σήμερα που έχει μειωθεί ο αριθμός τους, πολλά παιδιά παραμένουν στις ζώνες αυτές για περιόδους που ξεπερνούν κατά πολύ το προβλεπόμενο από το νόμο ανώτατο όριο των 25 ημερών. Έχουν καταγραφεί περιπτώσεις παιδιών που βρίσκονταν στην ΚΕΔ Σάμου έως και 123 ημέρες, παρά την πρόβλεψη του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας Δομών Προσ. Υποδοχής και Δομών Προσ. Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΑ 23/13532 ΦΕΚ Β 5272/2020) όπου, στην παρ. 4 του άρθρου 22, ορίζεται ότι «Η παραμονή των ασυνόδευτων ανηλίκων στις Ασφαλείς Ζώνες περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό χρονικό διάστημα, καθώς αποτελεί μια προσωρινή λύση, μέχρι την υιοθέτηση μιας μακροπρόθεσμης, βιώσιμης λύσης για κάθε ανήλικο (π.χ. οικογενειακή επανένωση, μετεγκατάσταση, ένταξη)».

Μάλιστα, πρόσφατες αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Σύρου (ΑΡ7/2025) και του Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου (ΑΡ16/2025) έκριναν την παραμονή δύο ασυνόδευτων ανηλίκων στις «Ασφαλείς Ζώνες» των ΚΕΔ Σάμου και Λέρου αντίστοιχα ως παράνομη, αντικειμενικά, (de facto) κράτηση, υπογραμμίζοντας ότι οι καθυστερήσεις στις διοικητικές διαδικασίες δεν δικαιολογούν τον περιορισμό της ελευθερίας των ασυνόδευτων ανηλίκων πέραν των 25 ημερών.

3. **Απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης και υγείας:** Οι συνθήκες διαβίωσης χαρακτηρίζονται από σοβαρές ελλείψεις σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Ανήλικοι καταγγέλλουν ότι κοιμούνται στο πάτωμα χωρίς στρώματα ή κουβέρτες, δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρά ρούχα ή παπούτσια, και υποσιτίζονται λόγω ανεπαρκούς ποσότητας και ποιότητας τροφής. Οι εγκαταστάσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα καθαριότητας, με χώρους με σοβαρές βλάβες και συσσώρευση σκουπιδιών που δημιουργούν κίνδυνο μόλυνσεων και επιδείνωσης των συνθηκών διαβίωσης.

Η έλλειψη ιατρικής φροντίδας έχει οδηγήσει σε έξαρση μεταδοτικών δερματικών ασθενειών, όπως ψώρα, ανεμοβλογιά και σταφυλόκοκκο, οι οποίες μεταδίδονται, τόσο σε άλλους «φιλοξενούμενους στις «Ασφαλείς Ζώνες, όσο και στον γενικό πληθυσμό των δομών, καθώς οι ανήλικοι ασθενείς που ενηλικιώνονται εξέρχονται χωρίς να έχουν ιαθεί

Σύμφωνα με αναφορές επαγγελματιών του πεδίου, τα παιδιά αναφέρουν έντονα ψυχολογικά προβλήματα λόγω της παρατεταμένης κράτησης, της έλλειψης προοπτικής και των συνθηκών που βιώνουν. Καταγράφονται περιστατικά αυτοτραυματισμών και απόπειρες αυτοκτονίας, ενώ οι εργαζόμενοι στις δομές αναφέρουν ότι ωθούνται σε παραίτηση από την επικινδυνότητα της κατάστασης.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) χορήγησε ασφαλιστικά μέτρα σε τέσσερα ασυνόδευτα ανήλικα στην ΚΕΔ της Σάμου, ζητώντας από την κυβέρνηση να τους μεταφέρει σε κατάλληλη δομή, όπου θα έχουν καθαρό νερό, φαγητό και ρούχα. (προσφ. νο. 2570/2025).

4. **Ασυμφωνία λειτουργίας των «Ασφαλών Ζωνών» με την Εθνική Στρατηγική για την Προστασία Ασυνόδευτων Ανηλίκων, Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας και θέσεις φιλοξενίας:**

Η απουσία επαρκούς αριθμού επιτρόπων και εντεταλμένων επιτροπείας για τα ασυνόδευτα ανήλικα και οι καθυστερήσεις έγκαιρου ορισμού τους δημιουργεί σοβαρά

εμπόδια στην εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, στην προστασία των δικαιωμάτων τους και την αποτελεσματική εκπροσώπηση και υποστήριξή τους.

Η κατάσταση επιδεινώνεται λόγω της έλλειψης επαρκών θέσεων μακροχρόνιας φιλοξενίας, οι οποίες, όπως προκύπτει από τη σχετική επικαιροποιημένη κατάσταση ως προς τα ασυνόδευτα ανήλικα στην Ελλάδα της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας, από 2.024 τον Ιούλιο του 2024 μειώθηκαν σε 1.771 τον Αύγουστο του 2024, σε αντίθεση με την από το έτος 2022 Εθνική Στρατηγική του Υπουργείου για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων που θέτει στόχο τις 2.500 θέσεις.

Τα παραπάνω προβλήματα, όπως αναφέρουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, είναι γνωστά στις Διοικήσεις των Δομών και στο Υπουργείο, αλλά δεν υπάρχει καμία αντίδραση για αλλαγή της κατάστασης.

Επειδή η παραμονή των ασυνόδευτων ανήλικων σε «Ασφαλείς Ζώνες» των Κλειστών Ελεγχόμενων Δομών επί μεγάλο χρονικό διάστημα που υπερβαίνει το προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία όριο των 25 ημερών ισοδυναμεί αντικειμενικά (de facto) με κράτηση και όχι φιλοξενία παιδιών,

Επειδή οι απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής που επικρατούν στις εγκαταστάσεις των «Ασφαλών Ζωνών» απειλούν την ανάπτυξη και την υγεία των ανήλικων προσφυγόπουλων, αλλά και την υγεία του γενικότερου πληθυσμού των Δομών,

Επειδή η μακροχρόνια «φιλοξενία» των ασυνόδευτων ανήλικων σε «Ασφαλείας Ζώνες», όχι μόνο δεν λειτουργεί υπέρ του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών, αλλά θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια του παρόντος και του μέλλοντός τους και αποτελεί διάκριση που αντιτίθεται στη Διεθνή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού αλλά και τις διεθνείς συμβάσεις για τη μεταχείριση των ασυνόδευτων ανηλίκων,

Επειδή δεν υπάρχουν στις «ασφαλείς Ζώνες» των ΚΕΔ αποδείξεις ότι οι παρατηρήσεις διεθνών αρχών και οι δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί έχουν γίνει σεβαστές,

Ερωτάται ο Υπουργός:

1. Πότε και ποια μέτρα θα λάβει για την αντιμετώπιση της υπερπληρότητας στις «Διεθνείς Ζώνες» των ΚΕΔ και τον περιορισμό της παραμονής των ανήλικων ασυνόδευτων στις «Ασφαλείς Ζώνες» πέραν του νόμιμου ορίου των 25 ημερών;
2. Θα πάρει άμεσα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και υγιεινής, με: επαρκή ποιοτική τροφή, κατάλληλο ρουχισμό, ιματισμό, καθημερινή καθαριότητα και επισκευή βλαβών των χώρων, απομάκρυνση των απορριμμάτων, παροχή ιατρικής φροντίδας και αντιμετώπιση των ασθενειών στον πληθυσμό των ασυνόδευτων ανήλικων των «ασφαλών Ζωνών»;
3. Πότε θα είναι έτοιμες επαρκείς σε αριθμό και δυναμικότητα δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας, όπως προβλέπει η Εθνική Στρατηγική για την Προστασία των Ασυνόδευτων Ανηλίκων για τη μεταφορά όλων των ανήλικων που συμπληρώνουν τη νόμιμη παραμονή στις «ασφαλείς Ζώνες»;

4. Θα προχωρήσει άμεσα στον ορισμό επιτρόπων ώστε να διασφαλιστεί η συμπαράσταση και η εκπροσώπηση των ανηλίκων όπως ορίζει ο νόμος 4960/2022 (Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας και Πλαίσιο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων);
5. Τι έχει κάνει για τη συμμόρφωση του κράτους με τις δικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί;
6. Τι έχει κάνει και τι σχεδιάζει να πράξει για την ενεργοποίηση του μηχανισμού της Μετεγκατάστασης, ώστε να μεταφερθούν με ασφάλεια τα παιδιά σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της δίκαιης κατανομής ευθυνών και της αλληλεγγύης που αποτελεί τη βάση του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Φωτίου Θεανώ

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αχτσιόγλου Ευτυχία (Έφη)

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Τζανακόπουλος Δημήτριος

Τζούφη Μερόπη

Τσακαλώτος Ευκλείδης